

Ijlings en met moeite

'Vroeger werd sterk over lekkages geklaagd, doch heeft dit later opgehouden door het beter fust en de meer doelmatige inrigting der pakhuizen', concludeerde de Kamer van Koophandel in 1869 over de verontreinigingen door de oliehandel ³⁶⁾ en de firma Pakhuismeesteren meende in 1871 het gemeentebestuur nog te kunnen geruststellen: 'de vrees voor ongelukken met petroleum grenst nog aan 't ongelooflijke. Goede petroleum ontbrandt uit zich zelve niet'.³⁷⁾ Beide belanghebbenden vertelden slechts een halve waarheid. De lekkages waren namelijk nog net zo epidemisch als voorheen, alleen vielen ze op Feijenoord minder in het oog dan in de binnenstad. En ook al ontbrandde goede petroleum niet uit zichzelf, als de bergplaatsen eenmaal in brand stonden (om welke reden dan ook), was er al snel sprake van een rampzalige situatie.

Op 29 juli 1874, omstreeks acht uur 's avonds, was het zover. Een onvoorzichtige stoker bij een stoommachine aan de Hillesluis had steenkolenas uit zijn machine in het havenwater gestort. De met olie overdekte haven vatte vlam 'waarna het vuur op het water zich verspreidde'.³⁸⁾ Hoewel enkele schepen 'ijlings en met moeite' gered konden worden,³⁹⁾ viel het rijnschip 'Niederrhein 12' ten prooi aan de vlammen.

De verslaggever van de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* berichtte: 'De brandspuit van wijk 21 der stad Rotterdam en twee spuiten van de fabriek der Nederlandsche Stoomboot Maatschappij waren met het noodige personeel zeer spoedig ter hulpe gesneld, doch de brand werd door daar ter plaatse aanwezige werklieden met zand geblusht'.⁴⁰⁾ De brandweerlieden van brandspuit 21 kregen naderhand een gratificatie van f50,-, officieel vanwege het 'spoedig en doelmatig in werking stellen van hun spuit', maar officieus misschien ook als troostprijs omdat het betere werk hen door enkele toevallig aanwezige werklieden uit handen was genomen.

Bij de uitreiking wees de brandweer het gemeentebestuur er op dat de situatie op Feijenoord met de dag gevaarlijker werd.⁴¹⁾ Ook een aannemer die betrokken was bij de havenaanleg op Feijenoord, Tienhoven, vond het naar aanleiding van de brand nodig om aan de alarmbel te trekken. Zijn schepen en materieel waren volgens hem aan grote gevaren blootgesteld 'doordien de bodem en het water, zoo in de sloten als in de haven tot op zeer belangrijken afstand van de bergplaatsen doortrokken zijn en bedekt met Petroleum'. Hij verklaarde dat de opslag in houten